

El Buscadoret - Trobadoret

Ignoro si els habitants de Cervellona arribarem mai a perdre el vici de queixarnos de l'Ajuntament. En realitat, això ha estat sempre, fins i tot en temps millors, com aquell del qual ara en parlaré. Però no còpiga cap dubte que les coses han empitjorat, des de llavors, i per un sol motiu: la manca d'imaginació que imposen els avenços actuals. Quan hom no pot tenir la satisfacció d'inventar un nou tipus de cafetera russa ni unes taloneres destinades a disminuir el desgast del mitjons de manera que no es trobi amb altres invents que aconseguixin el què es proposa amb la màxima perfecció, és lògic que els tan analitzats complexos es manifestin mitjançant formes del pitjor humor. Si, damunt de tot, els caps grossos de l'Ajuntament també víctimes del mal humor general no troben altres formes de refer-se que la de posar la ciutat al corrent de la civilització exigint nous impostos que els permetin de compensar el cansament originat de tanta preocupació, no cal dir fins a quin punt els ciutadans, els destinataris de tan nobles sacrificis, arribem de desagraïment i d'histeria col·lectiva.

Nosaltres direm el què ens sembli, però en temps de la Monyos estàvem molt més humanitzats que ara. Encara que també podríem dir que d'humanitzats ho hem estat sempre. D'aquí ve que la nostra evolució —tan normal, tan humaníssima— permetés, un temps, un grau elevat de fantasia que ara, després de tanta perfecció, és normal que ens negui i ens faci, fins i tot, mediocres. No obstant, com que es tracta de dir sempre allò que hom sent, en aquesta ocasió em poso, sense més preàmbuls, d'acord amb tots els enyoradors d'aquell temps.

Quan's d'anys farà que el buscadoret-trobadoret ja no es passeja, amb el seu moviment uniformement solemniat, pels carrers cervellonins? Les seves darreries són ben fàcils i ben lògiques d'explicar. Les amoroses mans recollidores de l'aparell foren causa de greus conflictes amb la circulació que, cada dia més, anava en augment. I el més llastimós no és això sinó les queixes que molts dels mateixos beneficiaris disparaven contra la genial adquisició de l'alcalde —de feliç memòria— Torrents i Cadiret. Aquell artefacte pintoresc, aquell tanc de la pau, pintat d'un verd tardoral —com tants d'altres carretons del servei públic— els semblava una ridícula que calia eliminar. La manca de sentimentalisme que imposa això que en diem civilització permet abstraccions tan greus com les de preferir les rodes ofensives i amenaçadores dels cotxes, als discrets i amagats medis de locomoció del buscadoret-trobadoret.

Un il·lustre enginyer de la nostra ciutat es posà d'acord amb la cèlebre firma alemanya "Holen und Treffen" de Strasswurst (Urpsia oriental) i, ben aviat, la nostra fàbrica "La Artefactriz Terrestre, Marítima y Celestial", en els seus tallers de la popular barriada de la Cervelloneta, construí la primera remesa de buscadorets-trobadorets.

No podem negar que el nom —cosa prou evident— fou degut a l'estimació popular de la que, un temps, fruïa l'aparell. En alemany era "Holtreffapparat" i, per tant, en català culte, "cercós-trobós-aparell". Però no calia ni era decorós d'esperar que aquestes denominacions tècniques i enrevesades arrellessin en el poble i sí, en canvi, que era lògic un nom tan senzill i familiar com el de "buscadoret-trobadoret".

No obstant, l'esperit de censura —més que de crítica— de molts ciutadans havia d'arribar a fer-los dir que "allò" era un buscadoret de tot i un trobadoret de res i que, naturalment, buscava on no calia i no trobava on hi havia què trobar. Jo amb tota franquesa ho dic —m'atreveixo a lloar— no sols les virtuts de l'aparell sinó, també, la seva discreció. "Massa discret! —diran alguns— tant que ben poca cosa trobava". Es que, potser —els diré jo— esperàveu que trobés petroli?

Mes, deixeu-me reconstruir, amb nostàlgia, l'escena de l'aparició del simpàtic vehicle. De molt petit —estant al bal·ó— a l'estiu, el veia aparèixer per la cantonada des d'on enfocava el meu carrer. A la torreta, on els tancs de combat hi tenen el canó, ell hi tenia dos llums; que movia, amb independència absoluta i en totes direccions, com dos ulls d'un camaleó. Els tenia encesos en ple dia i, com és natural, solia dirigir-los cap a terra, endavant i costats. Malgrat que, per la configuració de la torreta, tenia un aspecte enigmàtic d'esfinx, la mobilitat els comunicava la plàcida alegria de tots els ulls guexos. A la vegada, la torreta disposava d'un eix que li permetia de maniobrar com un coll que pogués girar en rodó. Aprofitant d'aquesta qualitat, era com, abans de girar tot el cos del tanc cap al meu carrer, jo podia observar com els seus ulls s'insinuaven amb timidesa però amb aspecte apacible al mateix temps. Semblava com si digués solemniat i reposat: "Germans: aquí em teniu. Sóc alt i fort, però no vinc pas a desafiar-vos sinó a fer-vos gran servei. Nena que has desobeït a la mamà, bo i jugant amb les amiguetes, i has perdut la pesseta amb la qual havies de

comprar safrà: heus aquí que jo la tinc. Senyora adelerada que ha perdut les claus del pis, i tem que el seu marit la renyí: no es preocupi, que jo les he trobades. Nen que jugaves a pam i pet, t'ha sortit la bala disparada, i ara no la trobes: heus-la, bruta de fang, entre la tercera i quarta llamborda de mà dreta. Vellea que anava a sermó i se li han escorregut els rosaris pel forat del davantal: aquí els tinc, a la tercera pua de la meua rella metàl·lica; podrà practicar, confiadeta, la seva devoció. Jo sóc l'amic dels humils. M'horroritzen els objectes codiciables que podrien transformar-me en un tanc de guerra".

A l'hivern, el sentia passar just per davant de casa. Era inconfusible el sorollet persistent del seu motor. Recordava el del "Graf Zeppelin". Era profund i càlid, humit i maternal. Tots dèiem: "Ja passa el buscadoret-trobadoret. No ha peidut res ningú? En tot cas, si res ens manca, ja ho preguntarem a can Joanet de la cantonada, l'adroguer que és on sol deixar les coses". La forma del tanc era com d'una piràmide octogonal tallada. A la part alta de la paret que li servia de davant hi havia —com en qualsevol altre vehicle— la finestreta del conductor, funcionari de l'ajuntament, alt, panxut i en cos de camisa arremangada, fidel col·laborador de l'aparell. Quan girava una cantonada feia aquell mateix "Crec-crec" que feien les rodes dentades dels antics i també desapareguts escombradors municipals de cavalls (Aparells d'efecte —com podem imaginar— exactament contrari al del buscadoret-trobadoret). Quan trobava quelcom, sonava un timbre com de despertador. Però no era el despertador odiós que cada matí ens posa en contacte amb la trista realitat de la vida, interrompent els nostres somnis. Més aviat era com una espècie d'"antidespertador" que ens omplia d'esperances a tots i ens permetia de seguir amb el somni interromput pel descuit quotidià. El buscadoret-trobadoret, o més breument, "b.-t." era, a la vegada, conservador del nostre goig de viure, i progressista, com a artefacte de la tècnica moderna. Quan sonava el timbre —el timbre suau de les esperances— la gent acudia al seu entorn, amb el somri al llavis. El conductor anunciava: "Una agulla de fer mitja, un anell, unes claus". A vegades, aquells que, convençuts, refiats —i tafaners— es creien invulnerables a la pèrdua d'objectes domèstics es sentien, al mateix temps, agraçosament sorpresos i suauament amonestats. També hi havia alguna filàntropa de veïnat que, preocupada per les desgràcies del pròxim, deia: "Ai que bé! Quina alegria que tindrà la Carmeta, quan sàpiga que s'ha trobat el llapis que la padrinet va regalar al seu Manelet! Senyor buscador: don'm el llapis, que el lliuraré a la Carmeta. així que la vegi!". La pinta recollidora de l'aparell, convenientment dirigida, les mans del funcionari, obrint la portella, o els llums, enfocats camaleònicament, convertien l'aparell, a més a més, en "recollidoret-tornadoret".

No cal dir com disfrutaven els sempiterns xicots entremaliats. S'apoiaven contra la paret posterior del tanc i, aprofitant a la vegada la lleu inclinació d'aquesta i la lentitud d'aquell, es permetien un agraços viatge retrospectiu. Quan algun "nano", amb esperit de recader hipòcrita, bo i assenyalant històricament, deia al conductor allò tan clàssic de "a darrera n'hi va un!" obtenia d'ell, per tota contesta, aquell gest tan significatiu que es fa amb el palmell de la mà capgirada, per a indicar la conveniència de deixar lliure l'espai de visibilitat. I, alguna vegada, fins i tot havien sortit les mans recollidores, amb la intenció d'apartar algun noieta impertinent. Potser això ferí la susceptibilitat d'un d'ells, que degué apedregar els fanals de la torreta, ja que, poc abans de desaparèixer definitivament, tothom va poder observar, amb consternació, i reprovar que el maltractat però entranyable aparell es passejava borni, amb l'esguard trist i amb pèrdua de facultats. Vaig sentir una desagradable incomoditat per aquella molt possible barroeria infantil, inconscient però tan poc prometedora de bons auguris.

En efecte, els auguris eren tan funestos que, temps després, hagué d'esclatar per tot el país una esfereïdora tempesta de Valors Eterns. Com prou bé sabem, al Valor Etern no li escau l'humor ni és sentimental, car ell no estima les coses efímeres, tracti's d'una flor o d'una baluerna humaníssima, sinó les frases lapidàries i les parades militars amb tancs de l'altra espècie. No estimen el llapis que va perdre el Manelet de la Carmeta sinó l'esvoranc que obre l'obús, i on floriran les noves veritats. Veneren les virtuts integrals i llegendàries del Herois morts, però no donen cap importància a la pintoresca adquisició d'aquell alcalde modernista.

El b.-t. era tot un símbol d'amor al pròxim i d'humilitat. Ell feia —en tot el què podia— agradable la vida de les classes modestes i no pretenia d'ésser perfecte però s'esforçava per a lograr la perfecció, a desgrat de la trepa inevitable de neurastènics a qui molestaven els sorollets discrets o bé enlluernaven els fanals de la pobra màquina que ja no tornarem mai més a veure. **JOSEP CERCO**